

ТРИ ЗАГІНКИ — ПЕРШІ

Переможцями конкурсу орачів у Петрівському районі стали молоді трактористи

Загінки — чорні, масні — на безмежному пожнивному полі. Їх здалеку видно, вони торкають серце хлібороба добрим сумом: вже ж почалася турбота і про наступний урожай.

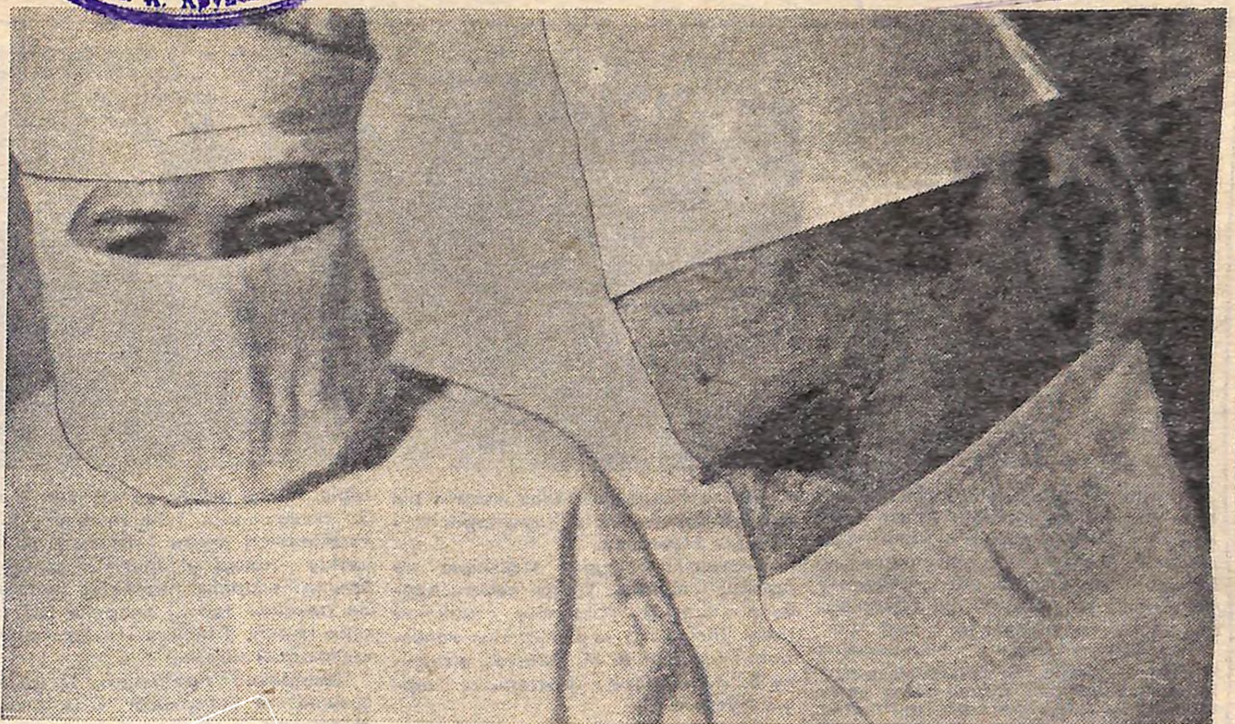
Проте загінки ці — ще не суцільний фронт колгоспної оранки. То випробовують чересло кращі орачі Петрівщини. Всі йдуть рівно ніби. І як першим оком кинути — зничайна тобі оранка, але прикисливі судді бачать глибше.

Саме вони й вирішили, що найкращим орачем району виявився молодий тракторист з колгоспу

Імені Леніна Володимир Чигорка, а друге місце посів, теж з молодого хліборобського роду, Анатолій Парасенко (колгосп Імені XX з'їзду КПРС). Та й третього прилучили до себе — Анатолія Костенка з колгоспу імені 50-річчя Жовтня.

Ользі Ткаченко, молодій трактористці, що трудиться в колгоспі імені 40-річчя Жовтня, низько вклонилися після закінчення конкурсу орачів, що відбувся цього тижня, як першому умільцю серед дівчат-трактористок.

В. ОЛЕКСЕНКО.

Близько чотирьох тисяч операцій зроби завідуючий хірургічним відділенням обласної лікарні Федір Олександрович Череди́нченко. На фото: Ф. О. ЧЕРЕДИ́НЧЕНКО (праворуч) і старша операційна медсестра М. С. ЮРЧЕНКО під час операції. Фото В. КОВПАКА.

РОСТИТИ ПАТРІОТІВ

Про завдання комсомольських організацій щодо дальшого поліпшення військово-патріотичного виховання серед комсомольців і молоді району йшла мова на черговому пленумі Малописівського райкому комсомолу.

Майже 4 тисячі юнаків та дівчат району взяли участь у всесоюзному огляді спортивної і оборонно-масової роботи. Всі вони здали нормативи на значок ГЗБ. Залінові нинішні в урочистій обстановці вручали ветерани війни. А комсомольці первинної організації колгоспу імені Свердлова під час огляду стали членами добровільного спортивного товариства «Колос».

Про це гозорив у своїй доповіді перший секретар райкому комсомолу Г. Сімбаба. Він відзначив, що за перше півріччя у районі проведено 74 змагань з військово-прикладних видів спорту. Доповідач відзначив і недоліки, які ще трапляються у справі військово-патріотичного виховання.

С. БРОВЧЕНКО.

№ 100 (1424).
Рік видання XII

СУБОТА, 21 серпня 1971 року

Ціна 2 коп.

ЛАГІДНІ посмішки ранкового сонця вже давно перейшли в злий покучий сміх. Він знущався над тендітним листям, обжарював його, і гілки, немаче шукаючи захисту, тягнулись до розчинених вікон. А звідти, то затихаючи до шепоту, то злітаючи до дзвінкої височини дитячих голосів, линула пісня.

Мабуть, одні лиш ті розлогі гілки знають, скільки довелось Миколі Павловичу Макоді докласти зусиль, аби із звичайного хороваго гуртка створити колектив високої виконавчої майстерності.

Три року тому до Палацу піонерів прийшов викладач музично-педагогічного факультету Кіровоградського педінституту, місяцями слухав майбутніх хористів, відбираючи кращих. А ті «кращі» зараз стали «звичайними», бо вимоги були високими. Микола Павлович шукав у дітях не музичних знань, хоч і вони були бажані. Але цьому можна навчити. Головне — знайти в кожному хлопчиків чи дівчинці аби зародок стремління, яке потім можна буде розвинути у наполегливість, у здатність

постійно працювати над собою. Він не обіцяв дітям, що через місяць-два хор кличе орації. Знав, що неадач та розчарувань буде набагато більше, аніж оплесків. Перед колективом

ОПЛЕСКИ

стояло завдання: працювати.

Не зміряти всіх зусиль, докладених керівником, аби знайти вірний шлях до дітей. Скільки разів доводилось зупинити хор: «Ні, ні, не так! Почнемо спочатку», змахом руки закреслювати дозгі репетиції... То були шукання. Вони коштували дорого, вимагали багато хвилювань та побоювань. А у дітей нерви тим більше нестали.

ТА не минулись марно невдачі. Знайшлась правильна форма роботи — хорова студія з визначенням основ музичної грамоти. Поступово хор Кіровоградського палацу піонерів здобув визнання,

авторитет. Став лауреатом обласного фестивалю комсомольської пісні, а цього року на хоровій декаді, присвяченій XXIV з'їзду КПРС, отримав нагороду — диплом першого ступеня.

Ще з початку було вирішено: братись за складні речі. І тому, коли приступили до роботи над новим музичним твором, боязко відчувття незвичності та складності пісні не було. Перед колективом стояли труднощі, властиві лише для того чи іншого твору. Тому репертуар його вражає серйозністю: «Соловейко» Чайковського, «Канон» Моцарта, «Зимовою дорогою» Шабаліна та українські народні пісні в чудовій обробці Леонтовича «Щедрик», «Дударик», «Над річкою».

Не кожен хоролий ансамбль візьметься за виконання таких складних творів, а тим більше виконання «капелла», тобто без музичного супроводу. Тут

потрібен майже винятковий музичний слух, відчуття мелодії, підбір голосів, чимало інших серйозних вимог.

Зараз в Палаці піонерів — репетиції дитячої агітбригади і виступи в піонерських таборах. До ної входять читці, співаки, танцюристи, баяністи та бандуристи.

А чи не шкодить користам участь в агітбригаді? Чи не звикають вони до частих оплесків та гастролей?

Цю думку спростував Микола Павлович Макода: «По-перше, ті гастролі по таборах не такі вже й легкі. Вимоги до художності номерів ми не зменшуємо. Та і дати двадцять концертів за місяць досить важко. А по-друге, участь і в агітбригаді, і в хорі служить нашій меті: не просто навчити дитину співати, привити їй почуття прекрасного, а виховати з неї людину наполегливу та працювиту».

Т. БРАТЧЕНКО.

студентка факультету журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. м. Кіровоград.

(Місце для склеювання)

АНКЕТА «МОЛОДОГО КОМУНАРА»

СІМ ЗАПИТАНЬ ДО МОЛОДОГО СПЕЦІАЛІСТА

Позаду дні, проведені над підручниками, хвилювання на екзаменаційних сесіях.

Зроблено перший крок у самостійне життя. І хоч у подальшому буде багато труднощів і радощів, згодом ти станеш справжнім командиром виробництва чи досвідченим педагогом, і вже до тебе приходимуть по науку ті, кого називатимуть «молодими спеціалістами», все ж перший день роботи назавжди закарбується в пам'яті.

Редакція вирішила провести анкету серед читачів газети, які нещодавно закінчили вузи чи технікуми. Мета її — краще взнати, чим і як живе МОЛОДИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

Ліній згину

ОТЖЕ, ЗАПИТАННЯ:

1. Який учбовий заклад закінчив, чи у процесі навчання не розчарувався у виборі спеціальності?

2. Де працюєш, на якій посаді? Чи до вподоби вона тобі?

3. Як тебе зустріли на виробництві? Чи створено умови, передбачені Положенням про молодого спеціаліста?

4. Твоє перше враження про виробництво? Чи таким ти уявляв його в стінах учбового закладу?

(Місце для склеювання)

Весною минулого року колгосп «Зоря комунізму» Новоархангельського району приступив до будівництва відгодівельного комплексу для великої рогатої худоби, забудовано 18 приміщень, які стають до ладу вже в нинішньому році і матимуть механізми для роздачі кормів і напування тварин, прибирання гною. Комплекс розрахований на відгодівлю понад 20 тисяч тварин. На фото: На будівництві відгодівельного комплексу. Фото: В. КОВПАКА.

ЗА КЕРМОМ— САМА МОЛОДИСТЬ

Тому, хто зріс у селі, добре відомі нехитрі хлоп'ячі розваги. Може в пам'ятку і літне надвечір'я, коли біля клубу ретельно натягувалась волейбольна сітка, а серце вже стрибало у передчутті гострого смаку невідпорних ударів по шкіряному м'ячу.

Всі чотире молодих млинцівських жителів люблять цю захоплюючу гру. Розповідають про те, як надто довго минав час няздорослого дитинства, приреченого підносити старшим далеко забиті м'ячі. І вже дорослими щонеділі загравалися до нічної темряви. Хіба не раз вони, старшокласники, наносили поразки збірній села та ще й з розгромним рахунком? З кожним днем відчували хлопці, що для спорту залишається обмаль часу, але воління помірятися силами, розрядити зайвий запал енергії постійно кликало їх на спортивний майданчик.

Сімнадцять років. Пора самостійних кроків у житті. Хочеться стати корисним для людей, які виховали тебе, віддали багато тепла і світла своєї душі. Їх думки прочитає і зрозуміє голова правління колгоспу «Родина» Кіровоградського району Олександр Павлович Фрунзе:

— Так що, друзі, чи є бажання поповнити нашу механізаторську гвардію?

Вмовляти юнаків довго не довелося. Першими направлення на курси механізаторів отримали Дмитро

Сурін та Петро Платонов, а через рік здобув спеціальність тракториста і Микола Мартинов.

Мистецтво володіти машиною не прийшло відразу. Добрі навички здобули хлопці у сусідньому колгоспі імені Ілліча під керівництвом головного інженера В. М. Зайцева, механіка Б. П. Якимиха і тракториста Георгія Кухти.

Нарешті настав час випробувань. Вдалим виявився дебют у тракториста Петра Платонова. «З молодих та ранніх — примітили заповзятю хлопця старші механізатори. — З нього справжній хлібороб буде».

Минув рік. Радісна подія увійшла в молоде життя Петра. Односельчани обрали його депутатом сільської Ради. Ніякові тоді, як люди зверталися до нього по батькові. Посерйознішав, бо не кожному з його ровесників випало таке високе довіря — вершити громадські справи. Так уже повелося, що особисті успіхи кожного із друзів стали частково спільною радостю. Іноді приходили і здорові задрощі, де коли Сергій Степанов поспішив вчитися до Бобринецького технікуму механізації сільського господарства. Під час літніх канікул він прибув, щоб допомогати своїм товаришам на жнивуванні. Тепер всі четверо включилися у змагання за орانی під озні.

Прекрасне видовище справляють агрегати в дії. Чітко, без перебоїв б'ються залізни серця степових бога-

тирів. М'яко осідає за плугами рілля. За гусеничними Т-74 тягнуться кільчато-пористі котки і борони. Добру частку площ у другій рілльничій бригаді впорала четвірка дружинок. За тиждень хлопці виорали 273 гектари ґрунту. Глибина і якість оранки відповідають норми.

Нещодавно предметом загального захоплення товаришів став Микола Мартинов. У святкових змаганнях на кращого орача колгоспу він зайняв друге місце. Кілька дорожочинних хвилин не діставало комсомольцеві у графіку змагань, та оранка Миколи була відмінної якості. Це його цілком задовольняє, адже не так легко вибороти почесне місце у грізних суперників, досвідчених колгоспних механізаторів.

Мужинють у степу юнаки. В їх життя увиходять вагомі помисли про самовизначення. І дивляться на них з симпатією літні колгоспники, адже сама юність бринить отими послідами, кличе до нових трудових перемог, запалених завзяттям біля першої борозни.

Д. ТАНСЬКИЙ.

На фото: зліва направо — молоді трактористи ДМИТРО СУРІН, МИКОЛА МАРТИНОВ, ПЕТРО ПЛАТОНОВ і СЕРГІЙ СТЕПАНОВ.

Фото Ф. ПЛАХТЯ.

В деталях про естетику...

ИДЕ РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ РЕЙД-ПЕРЕВІРКА
ГОТОВНОСТІ ШКІЛ
ДО НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

Директор школи влітку більш господарник, ніж педагог. Турботи його замикаються в коло: де дістати, як дістати? І коли в серпні школа порожніє і закривається на замок — це ознака того, що все потрібне дістали, все необхідне зробили.

Подорожницька середня школа своїм спокоєм і безлюддям на подвір'ї теж підтверджувала цю думку. Лише на невеликому втіпаному майдані перед школою, просунувши ногу під рамою, кружляв на велосипеді якийсь замурзаний третьокласник.

Дмитро Федосійович довго крутив ключем у двернім замку і незлобиво дорікав комусь (а може й самому собі) на те, що ніяк не зроблять нових. Двері, верхньою завісою яких служив вирізаний з автошини гульовий прямокутник, врешті виявилися відчиненими. Зайшли в середину.

Дмитро Федосійович Пироженко веде до директорського кабінету. Розповідає про вчителів, учнів, батьків, які власними силами готували приміщення до нового навчального року.

Зробили обмін підошувальників, закупили п'ятсот нових примірників. Взагалі навели скрізь порядок. Залишилися деякі деталі. Шефи обіцяли обладнати спортивний майданчик, закінчено оформляти навчальні кабінети.

Але виявляється, вередливі річ — оті деталі: штрихи, кольори, відтінки. Дивився на стіни, на підлогу. Побілені. Пофарбовані. А чого не вистачає. Там кольору. Тут відтінку. А в цілому — естетики. Фарба неакісна і подекуди зіпсувала, оголивши дошки. Довго не висихає, прилипає до підшов і колір підлоги вже не коричневий, а бруднуватий. Це не так важливо? Але ж восени сюди прийдуть діти. І кожна така дрібниця — це прогалина в естетичному вихованні.

На другому поверсі приміщення колишньої бібліотеки оформляється під ка-

бінет військової підготовки. Виглядати він має ефектно. Але ж знову деталі: чи доцільно займати таке велике приміщення, коли військова підготовка буде всього... чотири години на тиждень. А бібліотека?

Знайдемо десь місце... Про готовність школи до прийому учнів взагалі і говорити не можна. Школа в селі Подорожньому взагалі, хоч зараз готова... А в деталях — все зводиться до того, що рано ще замикати двері на замок. Не зайве ті двері б відремонтувати...

Є й інша тема в школі, яка болить і директору, і колгоспів, і учням. Педагогів разом з колгоспцями вирішили побудувати поруч з школою приміщення інтернату на 48 місць — щось на зразок гуртожитку, де учні могли б і жити і виконувати уроки.

Глинський міжколгоспбуд весною почав будівництво. Та жителям Подорожнього не часто доводиться чути гуркіт робочих механізмів. Більшість часу робітники, заклавши руки за голову, лежать горілиць на зеленій траві, слухають цвіркунів і чекають, поки підвезуть будівельний матеріал. Тиждень стояло будівництво — не було транспортера подавати цеглу на другий поверх. Привезли транспортер — закінчилась цегла. Пообіцявши здати приміщення до нового навчального року, керівники Глинського міжколгоспбуду повинні тепер добре почервоніти перед школярами. Адже навіть першокласники знають, що свого слова (і графіка будівництва!) треба дотримуватися обов'язково.

Г. ЧМИГА — завідувача шкільним відділом Світловодського міського комсомолу; О. РАКУЛ — методист міського Будинку піонерів; М. СЕМЕНЮК — спеєктор «Молодого комунара».

Село Подорожне Світловодського району.

3 телетайпної стрічки ТАРС

КЕРКІ (Туркменська РСР). 19. Здано в експлуатацію 60-кілометрову високовольтну лінію електропередач Керкі — Головіце. В селіща будівників Каракумського каналу почав надходити струм Національної ДРЕС.

ФІЗУЛІ (Азербайджанська РСР). Колгосп імені 1 Травня, яким керує двічі Герой Соціалістичної Праці Шамаха Гасанова, збільшив асигнування на потреби народної освіти. Правління вирішило придбати за свій рахунок всі підручники для учнів шкільно-восьмирічок.

КОМСОМОЛЬСЬК-НА-АМУРІ. Спорудження трипрольотного цеху термічної обробки листового металу почато на заводі «Амурсталь». З введенням його в експлуатацію на підприємстві випускатимуть леговану сталь високоміцних марок.

БАРНАУЛ. На полях Алтайського краю почалася сівба озимих. Ними буде зайнято понад 85 тисяч гектарів. Майже 20 сільськогосподарських ра-

йонів Алтаю вирощують жито. Ного передбачається посіяти по добре оброблених чистих парах.

САРАНСЬК. Ще хазяєть золотими нивами комбайни, а поруч на добре оброблених і удобренних парових полях з'явилися посівні агрегати. У Мордовії почалася сівба озимих культур. У короткий строк ними має бути зайнято понад 350 тисяч гектарів.

ХАБАРОВСЬК. На головній новобудові Хабаровського нафтопереробного заводу — установці каталітичного риформінга — сьогодні завершено монтаж основного устаткування. З введенням у дію нової установки підприємство налагодить виробництво висококтанових бензинів для швидкозростаючого транспорту Далеккого Сходу.

БАРНАУЛ. «У засіки батьківщини — добірне зерно!» — з таким зверненням до земляків виступили на Алтай рідні колгоспу «Ресня» Змеїногорського району і передозого радгоспу імені XXIV партійного з'їзду Володимирського району. За прикладом цих господарств сотні Алтайських колгоспів і радгоспів вирішили перевикопати нині річний план продажу зерна і засіпати в засіки тільки зерно високої якості.

Після виступу «Молодого комунара»

«КОГО Ж ЗВИНУВАЧУВАТИ»

Молодь села Пустельниково-го Олександрійського району звернулася до редакції з листом, в якому, зокрема, говорилося про те, що в клубі не можна подивитись нового кінофільму. Туди виїхав наш кореспондент, внаслідок чого в газеті від 10 серпня було надруковано кореспонденцію під такою назвою.

Як повідомив директор Олександрійського районної кіномережі С. О. Березюк, в Пустельниківському сільському клубі призначено нового кіномеханіка. Клуб включено до кільця

прокату. Тепер в Пустельниковому фільми демонструються регулярно і якісно.

«КРАЩЕ Б СКОВРОДА ІЗ ПЕКЛА»

Під такою назвою у другому випуску сатирично-гумористичної сторінки «Маркове пекло» надруковано репліку, в якій йшлося про випадки зволікання робіт по встановленню газового обладнання на квартирах громадян міста.

Як повідомив начальник Кіровоградської міжобласної контори зрідженого газу А. Н. Козлов «статтю обговорено, і вживаються заходи, які сприятимуть виключенню затримки монтажу з вини колективу».

● ДЮСШ — БУДОВА КОМСОМОЛЬСЬКА

З кожним днем зростає трудова напруга на рихтування нової ДЮСШ в Кіровограді. На будівельний майданчик прийшли студентські загони з інституту сільськогосподарського машинобудування, заводу радіовиробів, заводу тракторних гідроагрегатів. Щодня разом з досвідченими майстрами працює більше 50 юнаків та дівчат.

Фото В. КОВПАКА.

м. Кіровоград,
вул. Дунацького, 36
редакція газети
„Молодий комунар“
Анкета
„Молодий спеціаліст“

Ліній згину

5. Чим займаєшся у вільний від роботи час?

6. Чи маєш вже нових друзів? Що тобі найбільше у них подобається?

7. Що ти ще хотів би сказати про обрану тобою професію і взагалі про вибір професії?

7а. Прізвище, ім'я, по батькові. Вік. Коли хочеш, можеш цього не вказувати.

Можеш дати розгорнуті відповіді окремим листом. Цю анкету виірж, переги, склей і опусти в поштову скриньку. Оплата зроблена зазделегідь.

ТЕПЕР ЇХ МОЖНА НАЗВАТИ

На екранах кінотеатрів міста Кіровограда та області демонструється документальний фільм «Тепер їх можна назвати», створений Центральною ордена Трудового Червоного Прапора студією хронікально-документальних фільмів.

Кінокадри переносять глядачів у старовинне і разом з тим вічно молоде місто Краків Польської Народної Республіки.

...У серпні 1944 року за завданням командування Радянської Армії сюди, в тил німецько-фашистських військ, була вислана розвідувальна група «Голос». Її очолював капітан Михайлов — Євген Степанович Березняк.

Наш земляк Олексій Трохимович Шаповалов, у ті роки комсомолець, нині заступник завідувачого відділом організаційно-партійної роботи Кіровоградського обкому КП України, діяв у тилу ворога під кличкою «Грозис».

Радянські розвідники спиралися на польські загони, що були створені в окупованій країні. Саме вони допомогли їм

виявити і передати радянському командуванню точні відомості про ворожі укріплення в районі Кракова. Фашисти

збиралися вщент зруйнувати польське місто, але рішучий, швидкий наступ радянських військ перешкодив здійснити їм свої плани.

Про диверсійну роботу групи Є. С. Березняка, в якій сміливо і мужньо діяв і Олексій Трохимович Шаповалов, про сьогоднішній Краків розповідає цей фільм. Кілька його кадрів знято й у на-

шому місті Кіровограді, де живе і працює почесний громадянин міста Кракова, радянський патріот О. Т. Шаповалов.

Юнаки і дівчата, учні і піонери з великим інтересом слухають розповіді ветеранів і героїв Великої Вітчизняної війни. У ці дні вони із задоволенням переглянуть

фільм про героїчні дії радянських людей у тилу ворога.

П. МАРЧЕНКО, голова бюро комісії по пропаганді знань серед молоді обласної організації товаристства «Знання».

На знімку: кадр з фільму «Тепер їх можна назвати». На передньому плані О. Т. Шаповалов.

Листи з БРЕСТСЬКОЇ ФОРТЕЦІ-ГЕРОЯ

1. ТВЕРДИНЯ НАД БУГОМ

Брестський залізничний вокзал. Ні вдень, ні вночі тут не стихає людський гомін. З гуномоців раз по раз линує, повторюваний багатьма мовами, оголошення про прибуття і відправлення потягів. Брест по праву вважають воротами нашої Батьківщини. Саме тут закордонні гості починають знайомство з СРСР, тут проїздять радянські люди, які відправляються в туристські та ділові подорожі до Польщі, Чехословаччини та інших країн Європи.

Місто над Бугом має багату героїчну історію. Коже, хто сюди прибуває, вважає своїм обов'язком побачити і назажди запам'ятати визначні місця, що стали національною гордістю радянського народу, відвідати славнозвісну фортецю-героя.

Брест — древнєоруське місто. В Іпат'євському літописі згадується, що в 1019 році Бересте (Брест) було добре укріпленим містом і останнім пунктом перед польською землею. За багатовікову історію на долю міста не раз випадали тяжкі випробування. Здавна правильно оцінилися його важливі економічне, торговельне та географічне положення. Тож Брест не раз був ареною жорстокої боротьби і міжусобиць суверенних князів західних князівств Київської Русі, феодалів Литви і Речі Посполитої. В цій місцевості наші пращури в першій половині XIII століття своєю мужністю зупинили орди войовничих азіатів і не допустили поширення татаро-монгольського іга на країни Західної Європи.

Місто відоме і тим, що тут в 1596 році було проголошено Брестську церковну унію — об'єднання православної церкви України і Білорусії з католицькою церквою. За допомогою цієї унії польські пани і католицьке духовенство сподівалися обернути православних на католиків і таким чином денационалізувати, ополячити український і білоруський народи, розірвати їх зв'язки з братнім російським народом. Український народ стійко боровся проти нав'язування унії. Одним із центрів цієї боротьби на Правобережжі був Мотронинський монастир, що знаходився в Холодному Яру і звідки починалася Коліївщина. Неподальк від Олександрівки, на території Чигиринського району Черкаської області донині збереглася церква-монастир, в якій обладнано музей визвольного руху.

За третім поділом Речі Посполитої в 1795 році Брест відходив до Росії. Під час Вітчизняної війни 1812 року тут російські війська одержали перші значні перемоги над арміями Наполеона. У визвольному від опукантів місті в 1813 році формувалися кавалерійські резерви для діючої російської армії. В штабі резервів у цей час служив майбутній великий російський письменник О. С. Грибєдєв. Тут він написав свій перший твір «Про кавалерійські резерви», опублікований в 1814 році в журналі «Вестник Европы».

Військові інженери давно розробля-

ли проекти створення у Бресті великої фортеці, щоб перетворити це місто в один із головних опорних пунктів російської армії в західних губерніях. Будівництво фортеці почалося лише в 1836 році. Споруджували її на території міста, яке перенесли на три кілометри східніше. Протягом шести років тисячі російських солдатів і селян вручну зводили фортечні об'єкти. Фортеця, що складалася з Цитаделі і прикриваючих її Тереспольського, Волинського і Кобринського укріплень, розташовувалася на чотирьох островах, утворених рукавами річок Музавець і Західний Буг та системою штучних каналів.

Цитадель (Центральне укріплення) являло собою замкнуту, кільцеподібну казарму з чотирма воротами. Двоповерхове масивне приміщення тяглося на 1,8 кілометра і мало стіни майже двометрової товщини, складені з червоної цегли. 500 казематів фортеці могли вмістити більше 12 тисяч солдатів. При вмілому використанні місцевості було створено справді неприступне укріплення. Але такою фортеця залишалася недовго. Поява нарізної артилерії, зростання її потужності і далекобійності роблять укріплення вразливим на всю глибину його території. Не простоявши і двадцяти років, фортеця вже перестала відповідати своєму призначенню. Мало що змінювали в цьому відношенні вдосконалення і добудови спорудження фортових ліній.

До початку першої світової війни споруди Брестської фортеці, незважаючи на постійну їх модернізацію, виявились застарілими. Приймається рішення про зведення фортеці другої лінії на відстані 6—7 кілометрів від центра фортеці. На їх спорудженні працював військовий інженер капітан Д. К. Карбишев, який в радянський час став ученим, генерал-лейтенантом інженерних військ. На початку Великої Вітчизняної війни Карбишев тяжко поранений потрапив у полон. Протягом трьох з половиною років гітлерівці намагались схилити визначного спеціаліста — генерала до зради Батьківщини. Так і не добившись своєї мети, фашисти по-звірячому замучили Карбишева, якому посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Під час першої світової війни фортеця служила базою постачання російських військ. У 1915 році гарнізон фортеці було евакуйовано і частину укріплень висаджено в повітря, щоб вони не дісталися ворогу.

З березня 1918 року в Бресті в приміщенні Білого палацу (залишки його знаходяться на території Цитаделі) був підписаний мир молодого Крзіни Рад з імперіалістичною Німеччиною. Цей мир, як указував В. І. Ленін був важким, але необхідним для перепочинок, створення Червоної Армії, зміцнення Радянської влади.

Восени 1939 року збулася заповітна мрія населення Західної Білорусії про воз'єднання з східними братами. На територію краю вступили радянські війська під командуванням В. І. Чуйкова. В місті розгортається соціалістичне будівництво, яке було тимчасово перерване віроломним нападом фашистських орд. Оборонці фортеці вписали яскраву сторінку в історію війни. Та про це піде мова в наступному листі.

Віктор ПРОЦЕНКО.

У МИКОЛАЄВІ ПОРАЗКА

Четвертий матч підряд на виїзді провела кіровоградська «Зірка». Цього разу їй довелося зустрітись з миколаївським «Суднобудівником», який тривалий час очолював турнірну таблицю команд першої зони другої ліги класу «А». Правда, в останніх турах миколаївці зазнали дві поразки. Це дозволило сімферопольській «Таврії», криворізькому «Кривбасу» і калінінському «Шахтарю» набрати однакову кількість очок з ними.

Кіровоградцям довелося виступати проти «Суднобудівника» в ослабленому складі. Ще не всі з провідних гравців видужали після травм. Наші молоді були важко протистояти більш досвідченим футболістам. Господарі поля вже на перших хвилинах повели в рахунок, а після перерви подвоїли його.

Незадовго перед кінцем зустрічі захисники «Суднобудівника» на своєму штрафному майданчику грубо зіграли проти Віктора Стулана. За це суддя матчу призначив одинадцятиметровий штрафний удар. Була реальна можливість відняти гол, але Олексій Нацман не зміг реалізувати пенальті.

Сильні не намагалися наші футболісти хоч скоротити розрив у рахунок, їм це не вдалося зробити. Так

Старт-71

матч і закінчився з рахунком 2:0 на користь господарів поля. Тепер кіровоградці проведуть три зустрічі підряд вдома. 25 серпня їх суперниками будуть футболісти херсонського «Локомотива», 29 серпня — севастопольського «Авангарду», 1 вересня — сімферопольської «Таврії».

ШВИДКО І ВПЕВНЕНО

У шаховому клубі обласної ради ДСТ «Спартак» закінчилися особисті змагання на першість міста з близькочасної гри в шахи. В них взяли участь 24 шахісти. Перше місце виборов кандидат в майстри спорту вишкіданецький студент Юрій Пігарєв. Другим був студент інституту сільськогосподарського машинобудування М. Ройман, третім — робітник заводу тракторних гідроагрегатів Геннадій Резніков.

Г. ДУБІВКА.

ДО ОТОЧІ СЛАВИ

ПОПЕРЕДУ ЙШЛИ ГВАРДІЙЦІ

Прочитано останню сторінку книжки Юрія Бабікова. Журналіст за професією, учасник Великої Вітчизняної війни, визволитель нашого краю від німецько-фашистських загарбників, він написав свій твір про фронтові будні 8-го гвардійського Ясського ордена Олександра Невського повітряно-десантного артилерійського полку. Герої цієї документальної розповіді — рядові артилеристи. Всім, хто цікавиться героїчним літописом минулої війни, ця книжка стане в надбавку пригоді. Корисне для себе знайде краєзнавець, комсомольський активіст.

З тих пір промайнуло вже двадцять шість років. На місцях колишніх бойових подій височать пам'ятники воїнам-героям. На острові Змитниці, що в Світловодському районі, наприклад, теж зведено обеліск бійцям, що впади смертю хоробрих в тих місцях.

...9 жовтня 1943 року радянські

війська підійшли до Куцеволіки. Дерев'яна церква, що збереглась донині, знадобилась радянським воїнам, коли треба було корегувати діями артилеристів. В ніч на 15 жовтня почалась переправа танків 5-ї гвардійської армії. І хоч пройшли осінні дощі, радянські танкісти все ж подолали великий відрізок свого маршруту.

В книжці згадуються численні населені пункти Онуфріївського району, розповідається про їх визволення, йдеться про допомогу місцевих жителів воїнам-визволителям.

Автор розповідає, зокрема,

про зустріч з генерал-майором Г. В. Полуєтовим та командуючим армією генерал-лейтенантом О. С. Жадовим.

9 грудня 1943 року радянські війська захопили Знамянку і вже дивізія іменувалась Знамянською. На початку 1944 року в селі Мошорині хлібороби зібрались разом з своїми визволителями на новорічний концерт, а 5 січня наші воїни пішли в наступ і через три дні штурмували Кіровоград. Першими кавалерами ордена Слави III ступеня стали артилеристи Віктор Липський та Іван Кинзін. Їх батарея, що проїшла через наші степи, мала на своєму рахунок 40 підбитих фашистських танків, десятки зруйнованих ворожих укріплень.

Автор книги переглянув багато архівних документів Міністерства оборони СРСР, розшукав учасників тих бойових подій і потім написав про них.

Книга «Гвардійські залпи» стане ще однією сторінкою історії Великої Вітчизняної війни, зокрема, — про визвольні бої в степах Кіровоградщини.

Л. ПАПЧЕНКО.

На фото: вигляд на брестську фортецю.

Щодня першої світової війни капітаним німецьких пароплавів було вручати таємничі пакети, які дозволялося розпечатати тільки у випадку вступу Сполучених Штатів Америки у бойові дії. Справа в тому, що в такий момент деякі з цих пароплавів могли опинитися в американських портах і автоматично ставали власністю союзницької держави. Інструкція наразі однозначно вказувала — якщо таке станеться — негайно підірвати судові механізми.

І капітани зичили наказ. Двадцять один пароплав був зніщений таким методом.

Розрахунки показували, що потрібно не менше двох років для ремонту і відбудови трофеїв. А пароплави були потрібні негайно.

Ось тоді й підняли галас газети світу про «американське диво», про американських інженерів, які застосували електрозварювання і лише за півроку ввели у стрій всі ці пароплави.

А диво нікого не було, бо ж використовували для цього винахід російських інженерів Миколи Миколайовича Бенардоса та Миколи Павловича Слов'янова.

Бенардос був родом із під Полтави.

ЕЛЕКТРОЗВАРЮВАННЯ — ВИНАХІД РОСІЙСЬКИЙ

Виняв у Київському політехнічному інституті. Він зробив чимало винаходів, наприклад, пароплав, що переходить мілини та обходить по рейкових коліях пороги, гальма для залізниць тощо.

Але найбільшу увагу інженера привертала можливість використання електричної дуги.

Що не було такого, коли б за допомогою електричного струму зварювали метал. І ось 1882 року Бенардос знаходить «електрогефест» або «спосіб поєднання і роз'єднання металів під безпосередньою дією електричного струму». А простіше — це було відкриття дугового електрозварювання.

Суть винаходу полягала в тому, що Бенардос навчився створювати високу температуру в місці, де треба було з'єднати два шматки металу. Він клав зварювальні предмети на металеву основу, яку з'єднував із полюсом електрики, інший полюс підключався до вугільного електрода. Цей електрод підносили до з'єднуваних предметів, вмикали струм

— виникала дуга. В такий спосіб зварювалися висока температура, метал плавився і предмети міцно зварювалися. Слов'янов пішов далі — він придумав інший електрод, який був зроблений з того ж металу, що і зварюваний.

Відтоді промайнули десятиліття. У тридцять років електрозварюванням займався відомий український вчений, мостобудівник Євген Оскарович Патон. Саме з того часу він зробив чимало. Саме з того часу Патон і на їх основі заклали фундамент Інституту електрозварювання Академії наук УРСР — нині всесвітньо відомої наукової установи.

Автоматичне зварювання, зварювання під флюсом, плазмовий «ніж» — найновіші прилади і теорії йдуть в усі кінці світу саме з Києва, з Інституту, який носить ім'я Євгена Оскаровича Патона. А Інститут цей, тисячами вікон виблискуючи в небо науки, штурмує нові рубежі.

О. ЯРОМЕНКО.

● ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

КОЖНОЇ ночі вчені-астрономи націлюють у небо прилади, які зовні нагадують гармати. Прилади ці називаються телескопами, їх призначення — наближати небесні тіла, збирати якомога більше світла, що йде від них. Нині будь-яка книжка про астрономію по-доброму згадує про телескопи — «очі астрономів». Рефлектори, рефрактори,

Але варто підкреслити, що дивитися у всі ці труби на небозвід ніхто не пробував, бо вони були надто недосконалі і не являлися телескопами у сьогоденному розумінні.

Видатний італійський вчений Галілео Галілей, як тільки дізнався про успіх голландців, зрозумів усю важливість цього відкриття і взявся за створення приладу самотужки.

Перший телескоп, збудований у 1609 році, збільшував у 4 рази, другий — в сім, нарешті, третій, найдосконаліший — у тридцять.

Вчений зразу ж спрямував око телескопа на Місяць і побачив на ньому гори, навіть зміг виміряти їх висоту, що, правда, не зовсім точно. Телескоп дав Галілею можливість зробити сенсаційні відкриття: чотири супутники Юпітера, фази Венери тощо. Але головним було те, що Галілей ще раз переконався у правильності теорії Коперника, що планети обертаються навколо Сонця, гарним прихильником якої він був ще до цих спостережень.

Йшли роки. Телескопи весь час удосконалювалися. Зростає потік відкриттів. Завдяки ним стали відомі два супутники Марса, у Юпітера їх нараховується аж дванадцять, відкрили кілька у Сатурна і більше 1500 малих планет — астероїдів, дізналися, що за Сатурном є ще три планети — Уран, Нептун і Плутон. Усі відкриття неможливо перелічити.

За розмірами сучасні телескопи не поступаються багатоповерховим будинкам.

Найпотужніший з них має дзеркало діаметром 6 м, він знаходиться у Радянському Союзі біля міста Зеленчук на Північному Кавказі.

Я. РОМЕНКО.

ЯК З'ЯВИВСЯ ТЕЛЕСКОП

телескопи Максудова, камери Шмідта... Багато таємниць зоряного неба стали відомі людству завдяки цим приладам. Коли ж з'явилися телескопи? Хто подарував астрономам таке потужне знаряддя досліджень?

Народження телескопа припадає на сімнадцяте століття. Було це так. Жив у Голландії талановитий майстер Захарій Янсен. Розповідають, що він робив неопані окуляри. Одного разу, було це 1590 року, він якимось скрембінував кілька опуклих лінз, і вийшла підзорна труба.

З її допомогою можна було побачити далекі об'єкти на поверхні Землі.

Деякі історики заперечують авторство Янсена і вважають, що підзорну трубу винайшли інші голландці. За одними даними, це сталося 1606 року і винахідником був Іван Ліперцей, інші називають ім'я Якова Метціуса і сповіщають, що саме він 1608 року побудував згаданий прилад.

Можливо ця суперечка про авторство не закінчиться ніколи.

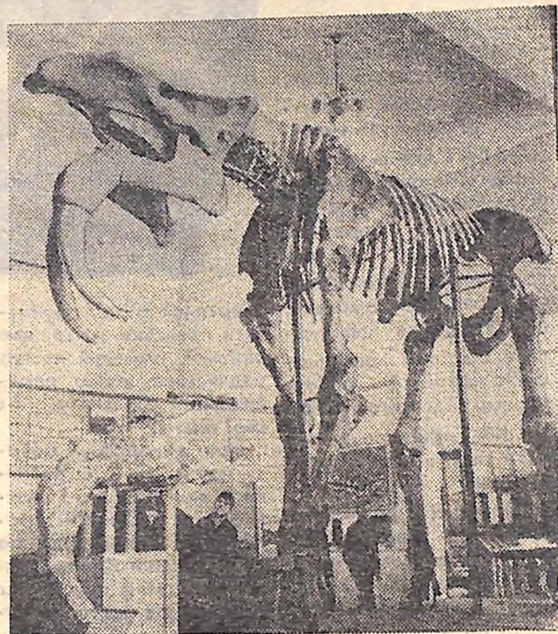
Унікальна колекція викопних ссавців динозаврів зібрана у відділі палеонтології Київського національного музею Молдавської РСР (одна з п'ятидцяти республік СРСР, що лежить на південному заході країни).

Динозаври належать до загону хоботних і подібний зі слонам і мастодонтом. На землі з'явився 20—30 мільйонів років тому і зник приблизно близько мільйона років тому. Найкрупніший його екземпляр досягав п'яти метрів висоти.

Молдавський колекції може похвалитися будинок музей світу. Навіть вчені не мають повного скелету динозавра, а гут зберігаються кістки вже трьох тварин.

Нещодавно один з трьох скелетів був реставрований і виставлений в експозиції музею. На думку вчених, він повного експоната близько 3—4 мільйонів років.

Фото Т. АНАНЬОГО.
АПН.

ГЕС НА КОЛИМІ

На березі Коліми біля 62-ї паралелі впродовж селіце Синьгор'є. З усіх країн країни з'їхали сюди люди. Серед них представники України і Білорусії, Казахстану і Грузії, Латвії і Киргизії. Вони прийшли будувати найбільшу на крайньому північному сході гідроелектростанцію.

Міне кілька років, і кам'яна гребля 130-метрової висоти перекриє Коліму, утворить штучне водосховище місткістю в 14 мільярдів кубометрів.

Нумізмат В. М. Устимовський багато років колекціонував металеві монети й ордени Російської держави. Він уродженець Харкова, живе в Москві. Зараз свою багатющу колекцію Вадим Михайлович подарував Харківському історичному музею — 464 експонати. Серед них — ордени, орденовські знами, стрічки, нагородні і пам'ятні медалі, жетони, а також 230 золотих, срібних і мідних монет різних років карбування.

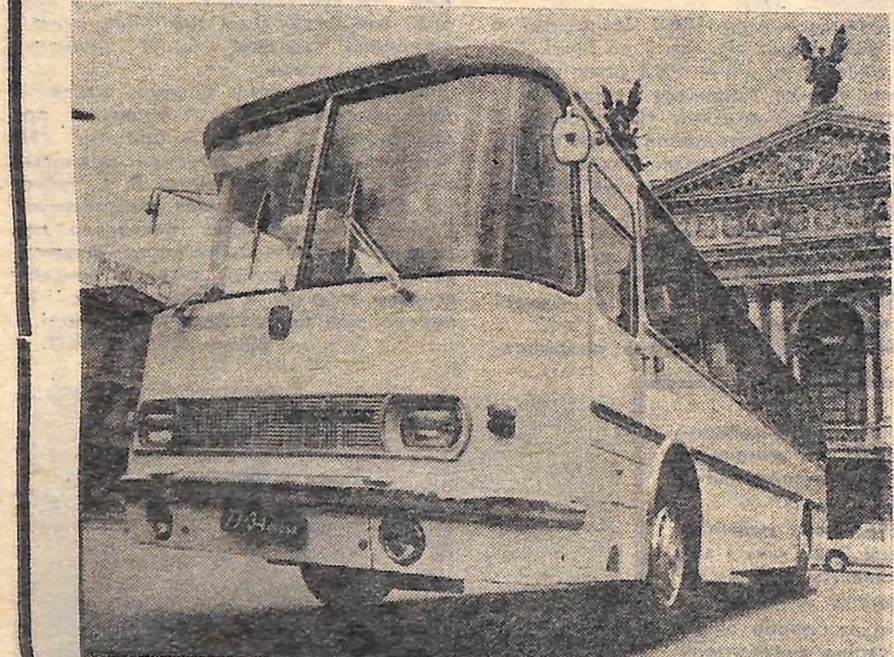
Інтерес являє рідкісний експонат — це хрест за Ізмаїл, що вручався

ДАРУНОК

НУМІЗМАТА

воїнам, які відзначились при взятті цього міста під час російсько-турецької війни. На лицювому його боці слова: «За отменную храбрость», а на зворотному — «Измаил взят, декабря 11, 1790». Медалі на честь 200-річчя Полтавської битви, медалі за Шипку та інші експонати тепер увійшли до колекції музею.

(РАТАУ).

«Україна-71» — так називається новий автобус, створений конструкторами міста Львова. Він призначений для тривалих туристських поїздок. Максимальна швидкість автобуса — 120 кілометрів на годину, крейсерська — 90 — 100 кілометрів. Салон розрахований на 36 пасажирів.

Конструктори створили максимум зручностей для подорожуючих. Над сидіннями встановлені панелі для індивідуальної вентиляції і освітлення. У великих багажниках зручно вміщуються речі пасажирів. Задній відсік салону має кофеварку, газову плитку, поруч — умивальник, гардероб. Салон автобуса радіофікований, є два телевізори, магнітофон.

Умови роботи водія автобуса також значно поліпшилися. На знімку: Новий автобус «Україна-71».

Фото Б. КРИШТУЛА.
АПН.

Графіт тече...

Порошкоподібний графіт при значних тисках може поводити себе подібно до в'язкої рідини. Це явище дослідники лабораторії пластичності фізико-технічного інституту Академії наук Білоруської РСР використали для розроблення нового способу одержання інструментів і матриць. Такі вироби з інструментальної сталі видаються на пресі в середовищі порошкоподібного графіту.

Як показали дослідження, цей спосіб дає змогу ліквідувати багато механічних процесів обробки, підвищує продуктивність праці, знижує собівартість продукції.

«Урагана»

запрошено в цех

Співробітники ленинградського відділення Інституту «Проектпроектвентиляції» створили систему, яка зовсім непомітно подає в цехи стільки з повітря, скільки несе його ураган. Без ознак протягу ефект спінально закрученого повітряного струменя забезпечує у цехах вуглецевого об'єднання «Скорості» 17-річний обмін повітря на годину. Таку саму систему змонтовано на кондитерській фабриці імені Самойлова.

(РАТАУ).

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

ПОНЕДІЛОК, 23 СЕРПНЯ.

ПЕРША ПРОГРАМА. 11.00

— Телевізії. (К). 11.10

— Художній фільм «Переступи поріг». (К). 12.40 — Телефільм «Зустріч з маестрами театру». (Кіровоград). 16.55 — Камерний концерт. (Харків). 17.25 — Телевізії. (К). 17.45 — «Подорож за гіснею». «У нас в гостях Уральський народний хор». (Донецьк). 19.00

— Чемпіонат СРСР з футболу. «Зеніт» — «Динамо». (К). 2-й тайм. (Ленінград). 19.45 — «Від понеділка до понеділка». Телевізійний тиждень. (К). 19.55 — «На головних напрямках п'ятиріччя». (Чернівці). 20.10 — Фільм-концерт (К). 20.30 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Карпати» — «Зоря». 2-й тайм. (Львів). 21.15 — Програма «Час». (М). 21.45 — Художній фільм «Віла

земля». 3 серія. (К). 22.50 — Телефільм «Зустріч з майстрами театру». Народний артист СРСР Б. Бабочкін. (К). 23.50 — Телевізії. (К).

ДРУГА ПРОГРАМА. 11.00

— Телевізії. (К). 11.10 — Художній фільм «Переступи поріг». (К). 17.00 — Новини. (М). 17.05 — «Життя». (Оренбург). 17.20 — Концерт. (М). 18.00 — Новини. (М). 18.05 — Піонери». (М). 18.30 — «Тварини

ництво — промислову основу». (Ленінград). 19.00 — Телефільм «Крески до сонця». (К). 19.45 — Фільм-концерт «Співає Віргіліус Норейка». (М). 20.30 — «На добраніч, діти!». (К). 21.00 — Телефільм «Продавець повітря». (К). 22.50 — Концерт. (Бухарест). 23.15 — Новини. (М).

ВІВТОРОК, 24 СЕРПНЯ.

ПЕРША ПРОГРАМА. 10.05

— Новини. (М). 10.15 — Дія

Наша адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Пуначарського, 36.

Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35,

відділу військово-патріотичного виховання і спорту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР», орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ, м. Кіровоград.

Друкарня Ім. Г. М. Димитрова, обласного управління по пресі, м. Кіровоград, вул. Глінка, 2.

БК 00323,

Індекс 61197.

Зам. № 4937.

Тираж 54.500.

Редaktor В. ПОГРІБНИЙ.